

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Register:

Tro och sed vid begravning.	1-8.
Julafton.	9.
Julafton, ljusen	10.
Lucianatten	11.
Majsjungningen.	12.
Nyfödda barn	13.
Sista kärven	14.
Staffansridning.	15.
Önskekrans.	16.

— 1884 —

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Angående personalia se Bonde Nilssons
samlingen sommaren 1928.

1887
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Om en höna gal i gården ,gal den ut Varsel och tydor.
någon,och man brukade alltid hugga huvudet av
en höna,som gal.

Om folk flockar sig på vägen till
kyrkan betyder det ,att det snart skall bli lik.

När man bakade fint bröd och detta
blev "tungt",betydde det ,att det snart skulle
bli lik.

Det går varsel för alla,som ska dö
och ibland för andra också.Jag hade två små
barn ,som dog ,och innan desssavar det två
ljus ,som släcktes .Och båda barnen dog på en
gång liksom ljusen släcktes på samma gång.

Det var mycket vanligt att folk hade svårt Svårt för att dö.
för att dö. Detta kunde bero på ,att de döende låg
på hönsafjer. Man tog då bort denna och tände eld
på den och sen kunde de döende vanligen dö.

Man brukade ibland titta i skorstenen, då
någon hade svårt att dö. Och ibland öppnade man
fönster eller lade dem på golvet. Den döende
skulle alltid ligga i öster och västerliksom
de döda lågo i graven.

Man stannade alltid klockan då någon hade
dött.

Och vid den döendes säng skulle det alltid
brinna ljus.

Det var vanligen vissa personer ,som brukade hjälpa till med att tvätta och kläda liket,Då man hade tvättat det ,lade man alltid en sax och en psalmbok på liket men dessa saker tog man sedan bort.Äldre,som voro döda ,klädde man med lakan och små barn med kläder,men kläderna fingo endast vara enkelt sömmade inte med halsöm och med släta och breda fällar.

Det lentyg, som en människa hade dött i ,
skulle man ge bort.

Man skickade alltid bud till bekanta,
då någon hade dött ,och då kunde det hända,att
det kom folk dit,som ville låna lite likvatten
till att bota skäver eller de s.k. engelska
sjukan med.

De, som komma för att se den döde brukade ofta känna på likets leder. Om dessa då voro

mjuka ,sade man ,att det snart skulle bli lik igen,

När en barnsängskvinna dog utan att ha blivit förlöst,satte man alltid ner liket i grindhålet till kyrkogården,då man skaller bära det till graven.Och man lade alltid nål och sax och en flaska med vatten på till henne i graven.

För att hindra de döda att gå igen, Döda,som gå igen, brukade man surra de båda stortårna på liket med ståltråd.Då skulle det inte kunna gå igen.

De ,som hade föttsvurit sig åt den Försvurna åt den ~~an~~ onde hade ingen skugga och detta kunde man se, onde, då de voro ute och gingo i månsken.De hade alltid svårt för att dö.

När någon var död i gården ,kom snickaren och tog mått av kistan och sedan gjorde han denna vanligen av bräder ,som han fick på gården.Snickaren var alltid med på begräv-

-ningen och det var en till som hjälpte honom att
spika på locket till kistan innan man begav sig mot
kyrkan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det vanliga sättet att föra liket till
kyrkogården var att bära kistan på en bär ,
som alltid stod i vapenhuset. Det var fyra , som
bar och man indalade dem som skulle bära i flera
lag, beroende på, hur lång vägen var till kyrkan.
Man tog naturligtvis alltid karlar av ungefär lika
längd till att bära i samma lag, Ordningen inom
likföljet var sådan, att den närmaste släkten
alltid gick närmast kistan.

Vanligen var det en i närheten , som hjälpte
kyrkovaktaren att ringa, då det ju skulle ringas
med två klockor för den döde. Man ringde längre
om det var äldre personer som voro döda. För dessa
ringde man i allmänhet ungefär en timma.

Grävningen av graven fick den dödes
anhöriga själva sörja för, likaså igenskottningen

efter begravningen.

1887 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6.

6

Efterringning gjordes inte utom om
man betalade två kronor ~~extra~~ extra, och därför
fingo de fattigare vila i sin grav utan efter-
ringningen.

Självspillingar.

Självspillingar fördes alltid till
kyrkogården sedan solen gått ned och man förde
dem inte genom grindarna utan man lyfte dem
över muren och lade dem på ett särskilt ställe
på kyrkogården. En sådan bit fanns det på varje
kyrkogård, en liten hörna mot norr där jorden
inte var invigd och där vilade dessa för sej
själva tillsammans med barn, som inte hade
blivit döpta.

På vägen till kyrkan strödde man för
att hedra den döde granris på vägen och ibland lade
man riset i form av kors på körbanan.

Innan man gick av gården med ett lik,
var det någon, som höll ett tal vid båren.

Då man bar ut liket ur likrummet ut på gården ,lade man ofta en bit stål vid tröskeln.

Vägen till kyrkan för ett likfölje fick inte vara några genvägar utan alltid stora vägen och densamma tillbaka.

Att ta till en begravning kallade man alltid att "ta till ärdes", och då skulle man soå vid alla gillen förr i tiden ha förning med sig. Det var vid begravning liksom vid bröllop en talesman ,som skulle bära fram de olika förningarna och pata för var och en. Arvingarna sutto vid det förnämsta bordet. Vid begravning var det endast en måltid, som vankades ,endast /då det var storbönder ,som hade begravning, fick man två.

Graven på kyrkogården utmärktes Graven
bara av en lite kulle eller av en liggande sten.

Blommor på en grav eller på kyrkogården fick man aldrig plocka

De, som hade mycket högfärd för sej med

håret, på dem skulle håret aldrig förstöras.

De, som sänkte sig och flingo en blåsa

för munnen troddes kunna höra allt vad man sade.

De voro inte döda och de dogo inte med detsamma.

Det var en gång en, som hade sänkt sig och det

var begravningsfeter honom. När då gästerna sutto

där på natten, släcktes plötsligt alla ljusen och

då sade hustrun: Nu dog han.

Det var en gång en, som sänkte sig i

än men som de hittade och fick opp och fick

liv i igen. Han talade om att han hade hört, hur

kyrkklockorna ringde över honom själv.

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9

9

Julafton fick man ~~inte~~ gå på loftet Julafton,
och man fick inte borsta skor under hela
julen. Far brukade alltid borsta sina skor
julafton och sedan gömde han skoborsten.
Då man satt till bords fick man inte lysa
under bordet med ljusen.

Innan man gick ut och gav kreaturen
på morgonen skulle man alltid äta en bit ty man
fick aldrig göra detta på fastande mage.

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

10

10.

Om julafton brukade man senare grenljus Ljusen julafton.
med tre stycken ljus i .På julaftonen gav man
så alltid akt på huru julljusen brunno .Och i familjen
hade var och en sitt ljus och dens ljus som först
brann ner julafton den skulle först dö under det
kommande året.

Skine
Första Ind

1887

Uppsått Ad. Nilsson 11.
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N. Mankings s.a.

Lucianatten skulle man äta en salt
sill och sedan skulle man sitta oppe och vänta
Då kom det en man och gav en vatten, och denne
s.k. önskeman skulle man komma att gifta sig med.

Lucianatten.

Skåne
H. Frick
H. Frick

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

12. 12

X Det brukades alltid ,att man skulle gå
omkring och sjunga maj förr i världen.De unga
samlades då och man gick sedan från gård till
gård och sjöng en visa.X

Majsjungningen.

Nyfödda barn.

Då ett barn var fött i en gård ,bäddade man alltid ppå långbordet åt den lille och så tände man ett ljus.Detta ljus troddes ha en nära förbindelse med den lille .

Mor Ola Nils talar om ,att då hennes bror var född ,hade man tänt ett ljus.Pojken var mycket svag och man väntade att han skulle dö när som helst. Då fick man se hur lågan från ljuset skilde sig från detta och svävade bort över gossens bädd och alla trodde att han nu skulle dö.Men efter en liten stund svävade ^{lågan} ~~KYKKKK~~ alldeles av sig själv bort igen och tände ljuset och pojken fick också leva. När därför ett ljus släckes tror man ,att en människa skall dö.

*Skane
Frosta hd
Munkagren*

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

14

14

Per S. R. M. Nilsson

Sista negen på hela gården, som man band, Sista kärven.
skulle man alltid binda tre band om .Annars hade
man inget särskilt namn på den och man hade heller
inga andra ceremonier med den .

Skane
Frosta hd
M. Munkaars Sn

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

15-15

Mynd. Alb. Nilsson

Annandag jul brukade man att rida Staffan Rida Staffan.
Både häst och karl voro då utyntade och fina
och man red omkring och sjöng en visa, och alltid
blevo staffansridarna trakterade på ställena,

1887

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16 16

Om midsommaraften skulle man gå ut och Önskekrans.
plocka nio sorters blommor, som man skulle
binda till en önskekrans. Under natten skulle man
sedan sova på denna och det som man då önskade
sig kom att slå in.